

Osnovnošolski otroci in turbulentni časi

Sara Malečkar, prof. nem. jezika in književnosti, OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica in OŠ Šempas

Otroci današnjega časa so otroci nestanovitne, epidemiološko močno zaznamovane epohe. Kot da okoliščine post-covidnega časa ne bi bile same po sebi dovolj obremenjujoče, je ta ranljiva starostna skupina v zadnjem času izpostavljena še novicam, ki prihajajo iz nam ne tako oddaljene vojne v Ukrajini. Ob vsej negotovosti, skrbem, morda celo strahu pred tem, kaj nam glede na trenutno dogajanje po svetu še utegne prinesiti prihodnost, odrasli (in med njimi tudi mi, učitelji) pogosto pozabljamo ali pa namerno ignoriramo dejstvo, da tudi otroci opazujejo svet okoli sebe in želijo odgovore. In ti ne morejo biti vedno zaviti v celofan.

Osnovnošolci in epidemija

Že spomladi 2020, ko je bil svet zaradi novega koronavirusa primoran skoraj v celoti ustaviti življenje, kot smo ga poznali do takrat, in smo se med drugim tudi na področju šolstva v Sloveniji relativno hitro in dobro organizirali, da je izobraževanje teklo naprej, se o problematiki, kako se bodo s tem spopadli otroci/učenci, ni kaj veliko razpravljalo.

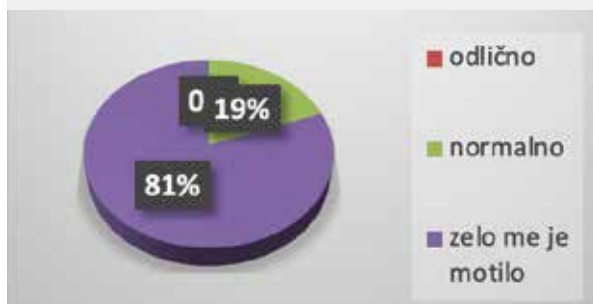
Tudi v drugem in vseh naslednjih valih epidemije ni bilo čutiti bistvenih sprememb. Stvar je šla vsakokrat v precej podobni smeri. Poslabšanje epidemiološkega stanja je s seboj prineslo dnevno spreminjajoče se informacije in navodila, med katerimi smo poskušali učitelji krmariti in trmasto vztrajati pri svojih učnih načrtih. In v teh situacijah, roko na srce, učenci (otroci!) in njihove potrebe niso bili v ospredju. Kje se je zalomilo in zakaj smo celo pedagoški delavci v času karanten in pouka preko ekrana

na prepogosto pozabili na dejstvo, da učenci (otroci) niso roboti, ampak čuteča bitja, ki slišijo, vidijo, si ustvarjajo svoja mnenja in imajo cel kup vprašanj, na katera pogosto ne znajo odgovoriti brez naše pomoči, je težko pojasniti. Prav tako je težko ugotoviti, v kolikšni meri so učenci (otroci) v tem obdobju dejansko čutili to zanemarjanje in potiskanje v ozadje. Anketa, izvedena na dveh osnovnih šolah, kjer poučujem, na vsega zgolj devetintridesetih otrocih, predstavlja v primerjavi s celotno Slovenijo mikrokolje in bi težko odražala stanje osnovnošolskih otrok v naši državi. Niti ni to njen namen, nastala je zgolj iz želje po vpogledu v mnenje peščice osnovnošolskih otrok iz dveh geografsko različnih okolij in različnih starostnih skupin. Konec koncev svojim učenkam in učencem dolgujem vsaj to, da po vsem, kar so prestali, tudi njih povabim, da vsaj v obliki strnjene ankete izrazijo svoja občutja. In to so z veseljem tudi storili.

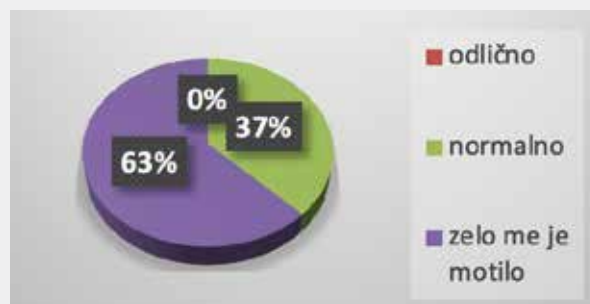
Zaščitne obrazne maske

O (ne)smiselnosti nošenja mask je bilo narejenih že ogromno študij in kljub dobri prežvečenosti temi nič ne kaže, da bi se polarizirano stališče javnosti do uporabe zaščitnih mask ob umirjanju epidemioloških razmer kaj veliko spremenilo. Kako zelo se odraža »pro« oziroma »kontra« stališče odraslih tudi pri učencih dveh osnovnih šol, kjer poučujem, je razvidno iz spodnjih grafov.

Kako si se počutil/a z masko na obrazu?

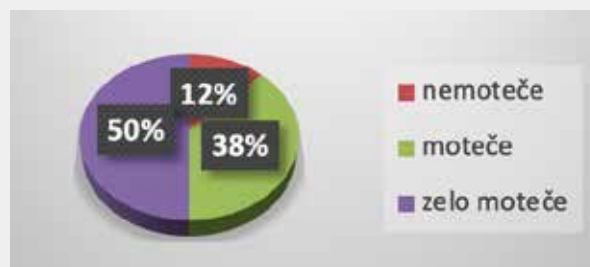
Kako si se počutil/a z masko na obrazu?

Sošolci/ke z masko na obrazu:

Sošolci/ke z masko na obrazu:

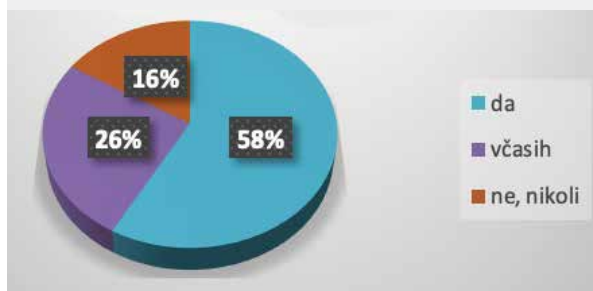
Učitelji/ce z masko na obrazu:

Učitelji/ce z masko na obrazu:

Si imel/a težave z dihanjem in/ali govorjenjem?

Si imel/a težave z dihanjem in/ali govorjenjem?

Anketa na OŠ dr. Ivana Korošca, Borovnica, starost anketiranih otrok: 12 do 15 let

Anketa na OŠ Šempas, maj 2022, starost anketiranih otrok: 6 do 12 let

Primerjava anketirancev na OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica ter anketirancev na OŠ Šempas kaže opazno večjo toleranco do nošenja mask na OŠ Šempas. Slednje bi lahko pripisali dejstvu, da je skupina anketirancev na OŠ Šempas nekoliko starejša, dopuščajo pa rezultati tudi možnost, da na sprejemanje obveznega nošenja zaščitnih mask pri osnovnošolcih vplivajo tudi različni družbenogeografski in socialni dejavniki (v tem primeru okolica Ljubljane (pretežno urbano okolje) / severnoprimska regija (pretežno ruralno okolje)).

Karantene in testiranja

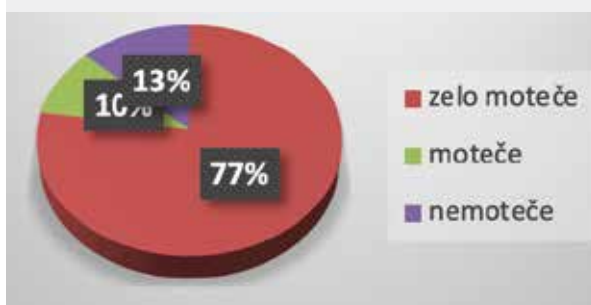
Podobno kot pri nošenju zaščitnih mask je iz spodnjih grafov razvidno, kako zelo (ne)moteča sta bila za osnovnošolce OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica in OŠ Šempas spodnja ukrepa za zaježitev širjenja okužb. Osnovnošolci osrednjeslovenske OŠ so karantene in posledično šolanje na daljavo ter predvsem jutranje testiranje pred poukom bistveno težje prenašali kot njihovi primorski sovrstniki.

Šolanje na daljavo, karantene:

Testiranje pred poukom:

Anketa na OŠ dr. Ivana Korošca, Borovnica, maj 2022, starost anketiranih otrok: 6 do 12 let

Šolanje na daljavo, karantene:

Testiranje pred poukom:

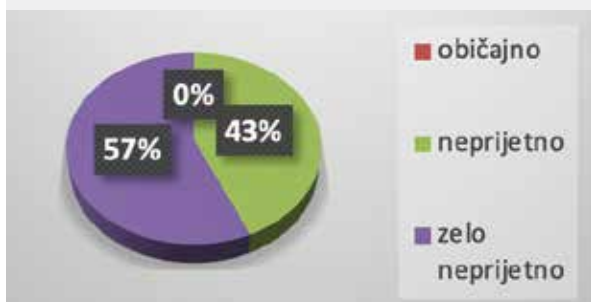
Anketa na OŠ Šempas, maj 2022, starost anketiranih otrok: 12 do 15 let

Svetovno družbeno-politično stanje in posledice

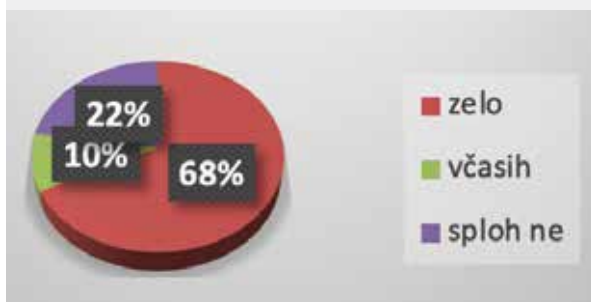
Na obeh osnovnih šolah je bilo zlasti ob začetku vojne v Ukrajini, kasneje pa predvsem zaradi zaskrbljujočih novic v medijih o posledicah le-te za naše okolje, med otroki čutiti precej zaskrbljenosti. Ko smo z učenci načeli vojno temo, so se porajala številna vprašanja, oblikovala so se različna mnenja, opazna

je bila velika želja po odkritem pogovoru. Zanimivo pa je dejstvo, da anketiranim šolarjem OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica vojna kot taka vzbuja precej bolj neprijetne občutke kot anketiranim učencem na OŠ Šempas. Posledično je tudi strah pred vojno bistveno bolj izrazit med anketiranci OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica kot med anketiranci na OŠ Šempas.

Kako se počutiš, ko slišiš besedo "vojna"?

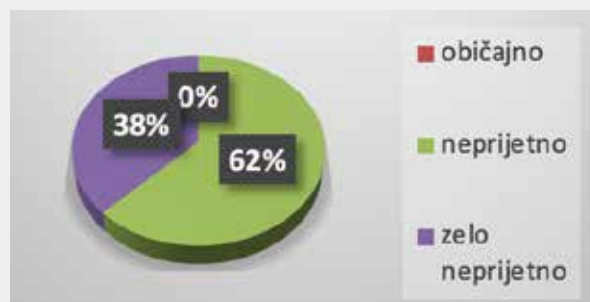

Te je strah, da bi se vojna razširila tudi k nam?

Anketa na OŠ dr. Ivana Korošca, Borovnica, starost anketiranih otrok: 12 do 15 let

Kako se počutiš, ko slišiš besedo "vojna"?

Te je strah, da bi se vojna razširila tudi k nam?

Anketa na OŠ Šempas, maj 2022, starost anketiranih otrok: 6 do 12 let

Zaključek

Smiselno je ponovno poudariti, da zgornja anketa ne odraža dejanskega mnenja širše populacije slovenskih osnovnošolcev. Bralcu lahko služi zgolj kot zanimivost in spodbuda k odpiranju teme o trenutnih družbeno-političnih spremembah, bodisi kot pogovor z učenci v razredu ali lastnimi otroki doma. Primerjava rezultatov ankete morebiti res kaže na precejšnje razlike v mnenju osnovnošolcev na zgornjih dveh osnovnih šolah, kljub temu pa je bilo med samo izvedbo ankete med otroki vseh starostnih skupin na

eni in drugi šoli občutiti predvsem veliko potrebo po obravnavi teh občutljivih tem. Iz slednjega je mogoče sklepati, da je želja osnovnošolcev po vključevanju v diskusijo velika tudi drugje. Prav iz tega razloga se je potemtakem smiselno vprašati, ali učitelji, vzgojitelji, starši in vsi ostali, ki smo dnevno v stiku z otroki različnih starostnih skupin, z izogibanjem občutljivim temam nemara ne delamo velike krivice otrokom. Konec koncev je »pravica do lastnega mnenja in izražanja« ena izmed temeljnih otrokovih pravic. Pustimo torej otrokom, da tudi sami spregovorijo.

Obravnava vojne in epidemiološke tematike s pomočjo ilustriranja v prvem razredu podaljšanega bivanja na OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica